

Izhuja vsak četrtrek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta „ 60 „
„ četrt leta „ 30 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisni
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Pol milijona podpore stradajočim delavcem!

(Konec g. Hermanovega govora.)

II. Pa tudi sistem svojega vzroka nima sam v sebi, ampak v tem, da se centralno vodstvo oprostuje tistih dolžnosti, ki jih naklada pravna postava. Če na Dunaju kaj storé ali pa opusté, še prašajo ne, če je to tudi prav. Tudi se ne drže in ne obračajo do pravičnih, ampak dopada se jim, narodom, namesto ljudske koristi pospeševati in nasprotje poravnati, življenje v državi kolikor mogoče greniti in še tam napravljati težave, kjer jih ni bilo, kakor se je v novejšem času gledé Tirolskega zgodilo! Ali so vedne volilne nadleže v neki drugi deželi (na Českem) morebiti pripravne pomnožiti ljudsko blagostanje in duhove spraviti? Volja državne oblasti ni dobrohotna, ne pravna, tedaj tudi ni močna in veljavna, in to je pravi in najimenitnejši vzrok našega moralčnega in materi-
rijalnega siromaštva, to je vzrok, zakaj da se v sovraštvu in neslogi drug od drugega oddaljujemo. Državno poslopje se mora majati, če nima podlage pravnosti in pravičnosti. Tudi narodi vedó, da zlega niso oni krivi, ampak da izvira od drugod, da so po vladanju v revščino prišli, in ne more izostati, da bodo zaradi trpljenja svojega tiste dolžili, ki so ga zakrivili, in ki imajo moč in dolžnost mu konec storiti. Mi na Štajerskem bi si že vedeli pomagati ter pomanjkanju in ž njim vred odrtiji v okom priti, če bi bili najprej oproščeni vezi centralistične vstave in nekakih temeljskih državnih postav, ki imajo itak le teoretično vrednost, praktično veljavo pa le tam, kjer služijo koristim ene stranke. Mi bi bili praktični in bi v deželi najbrže ustanovili srednje velike okraje z eno samo gosposko za politične, sodnijske, davkarske in notarijske zadeve, ktere bi za gospo-
darske okrajne zadeve pridjali izvoljen okrajni zastop. Ta edina cesarska gosposka bi bila ob enem hranilno in posojilno društvo, ktero bi iz prihranjenih vlog okrajnega prebivalstva, iz sirotinskih in vloženih denarjev in iz zalog deželnega zaklada dobilo potrebno glavnico ter bi imelo na-

logo in bi tudi zamoglo okrajnim prebivaleem v zadregi vselej hitro brez posebnih stroškov in proti zmernim obrestim denarje posojevati. Vse okrajne, hranilne in posojilne blagajnice bi bile k vzajemni pomoči med seboj zvezane. Take okrajne gosposke bi bile zlasti kmečkemu stanu zopet podpornice, kakoršne je svoje dni imel pri svoji graščinski gospodi. Okraju podložne bi bile občine, ki bi bile pa omejene na lastne občinske zadeve in na sodelovanje za javne upravne namene. Nad okraji bi decentralizaciji in polajšanju prebivalstva na korist, kakor tudi za lažje nadzorovanje okrajev najbrže in sicer v vsakem okrogu (Kreis) osnovali kresijsko gosposko s kresijskim zastopom za gospodarske zadeve kresijske. Za to je seveda treba popolnoma sam svojega deželnega zbora in njemu na strani edinostne samostalne njemu odgovorne deželne vlade, ki bi z deželnim zborom in najvišjim potrjenjem prestrojila deželne gosposke. Okrajna oziroma kresijska in deželna gosposka bi izvrševala sklepe okrajnih, kresijskih in deželnih zastopov. Če bi imeli samostalno edinostno, pravno deželno vladno, ki nebi ne samo delala nobene krivice in nje tudi drugim delati ne pustila, in ki bi zadeve deželne oskrbovala z ljubeznijo in večjim spoštovanjem, imeli bi potem po njej tudi nraven po pravičnem volilnem redu voljen deželni zbor, po njem pa pravične in primerne postavne, in imeli bi dalje pravne višje in nižje gosposke, hitro uradovanje in po ceni na vseh stopinjah, dobrodejno prostoto in jasnost v vseh razmerah. Potem bi se tudi Cerkvi in drugej narodnosti ne bilo treba pritoževati zaradi zatiranja in npravnost in mir bi zopet vladala v deželi. To vse moramo pogrešati vsled sistema in trmoglavnosti, s katero se tistega držé. Dokler vladar deželne zadeve oskrbuje z državnim zborom in državnimi ministri, namesto z deželnimi zbori in deželnimi ministri, kakor n. pr. v trojedini kraljevini, ne bomo prišli na zeleno. Duhovit centralistični sistem ni in tudi ne nraven, ker se opira na posilstvo. Narodi ga niso naredili in ga tudi zdaj nočejo. Politika centralističnega sistema je pa tudi brezsrčna in politično neprevidna, je za

Avstrijo celo politika samoumora. Tisti trenutek, ko se ofcijelna Avstrija z npravnostjo sprijazni, propade sistem, in to je glavna reč, vse drugo je manje važnosti. Tu ne pomagajo nič ne bogate žetve, ne colnina, ne siromaška posojila. Tega tudi ne spremeni, če se obojno strankarsko ministerstvo narodom za hrbtom razgovarja o pogodbi, če se posameznim narodom v Cisli in Transli ne dajo njihove pravice. Saj v enomer delajo poskušnje in včasih jako čudne, le tega nočejo poskusiti, kar edino more rešiti življenje. Morda ni več daleč čas, ko bodo narode zopet potrebovali. Radoveden sem, s čim bodo v vojnem oklicu zapalo rodoljubje narodov zopet oživili, in kako bodo opravičili milovanja vredno brezskrbnost, s katero so pustili, da so mirna leta v popolni nedelavnosti minula. Morebiti jih dražijo nekatere večne pritožbe, toda dokler narodi tožijo in oprekajo, še vedno upajo. (Nemir.) Od tistega dne pa, ko umolknejo, več ne upajo in so nehali zanimati se za državo, ki je z vestjo in sramožljivostjo v očeh mnogih proč vrgla tudi pravico obstanka svojega.

Beseda o krščanski izreji otrok.

I. Krščanska vera, ktero nas je edinorojeni Sin božji Jezus Kristus učil, nam je v naše izveličanje neobhodno potrebna, ker „brez vere ni mogoče Bogu dopasti“. Zato moramo vero vedno hraniti in braniti, pa tudi potemtsem nepopačeno zapustiti; kajti tudi njim je v izveličanje potrebna. Djanski to dolžnost spolnujemo v krščanski izreji otrok. V sedanjem času, ko se krščanska vera od vseh strani hudo napada, je ta dolžnost, otroke po krščanski veri izrediti, toliko večja, v kolikor večji nevarnosti se nahajajo sv. vero zgubiti. Lastno opazovanje mladine in pogoste, grenke tožbe nas lahko prepričajo, da je mladina v veri in krščanskem obnašanju že veliko škode trpela, in s strahom si moramo priznati, da še nje utegne več trpeti, ker veliko ljudi se neprenehoma peča s tem, kako bi se mladina še bolje upljivo krščanske vere odtegnola, nasproti pa ni opaziti nikoga, ki bi to branil. V teh razmerah je tedaj krščanska izreja otrok, ki je vselej velike važnosti, zdaj še važnejša in imenitnejša. Poglejmo torej: imenitnost in važnost krščanske izreje otrok!

Za Bogom, ki je največja dobrota, ni ničesa, kar bi preseglo podobo božjo v angeljih in ljudeh. Zato je človeška duša stvarjena po podobi božji tisučkrat več vredna in bolj imenitna, kakor celi svet z vsem, kar je na nebu in na zemlji. Zakaj da je Bog vse to stvaril, ni bilo druga treba, nego da je hotel, da je rekel besedo, pa je bilo! Na človeško dušo pa so vse tri božje osebe od vekomaj obračale svojo darežljivo in milostljivo ljubezen. In o določenem času res Bog človeško dušo vstvari in da ona v sebi ohrani in čedalje bolj dovršuje podobo božjo, odkazal jej je svet poln pripomočkov, Cerkev polno milosti, nebesa polna radosti.

In Sin božji je 33 let delal, da bi v potu svojega obraza rešil jo sužnosti hudičeve ter jej pripravil vse pravice in dobrote detinstva božjega. In sv. Duh jo je takoj stopivšao na ta svet posvetil v zakramentu sv. krsta, podelil čednosti božje, nedolžnost in svetost ter jo v zakramentu sv. birmе še v tem potrdil. Z enako ljubeznijo vse tri božje osebe še zmiraj delajo za podobo božjo v človeku, dokler ne pride v večno nebeško veselje. Krščanski stariši! če to pomislite, spoznali bote, kako imenitne so duše vaših otrok. Te otroke je Bog vam v krščansko izrejo izročil, od vas bode jih enkrat zopet tirjal.

Vsaka zamuda v tej sveti dolžnosti bi bila tem nevarnejša, čem marljivši je hudi duh, da bi izobrazovanje podobe božje deloma z svojim lastnim upljivom, deloma z pomočjo hudobnih ljudi motil, zaviral ali uničil. Sv. Janez je videl v skrivnem razodetju (XII.) veliko znamenje na nebu: ženo, v solnce oblečeno in luno pod njenimi nogami, in na njeni glavi krono dvanajsterih zvezd. Nasproti njej pa velikega rudečega drakona (zmaja), kateri je imel 7 glav in 10 rogov in na glavah 7 kron. In drakon je stopil pred ženo, ktera je imela roditi, da bi njenega otroka požrl, ko bi bila porodila. — Ta drakon, rudeč v znamenje njegove krvoločnosti, z 7 glavami v znamenje njegove zvitosti in prekanjenosti, imajoč 10 rogov in 7 kron v znamenje njegove velike in obširne mogočnosti — ta drakon je podoba hudičeva. Žena, kterej hoče zmaj otroke požreti, pomeni Marijo, Mater božjo, kterej je hotel božje dete z pomočjo divjega Heroda požreti; pomeni dalje sv. mater katoliško Cerkev, kterej želi njene otroke po zvitosti ali sili pokončati; pomeni naposled tudi vsako posamezno krščansko mater, ki ima dolžnost z krščansko izrejo v svojih otrocih izobraziti podobo božjo in jih proti napadom hudega duba braniti. Najleži bode to dosegla, če na to neprenehoma in zvesto pazi, in vse pripomočke porabi, ktere jej sv. vera in katoliška Cerkev ponujate. Sicer pa bo zmaj peklenški njenega otroka požrl in podobo božjo na njem uničil, bodisi da je otrok po njeni krivdi ali lenobi brez sv. krsta umrl, ali brez verskega poduka odrasel, ali je odrasčen na krščanski nauk pozabil, ali ga ni v življenju spolnoval.

Ta nevarnost za krščansko izrejo otrok pa je še večja, ker tudi veliko ljudi dela po volji hudičevi nasprotovaje krščanski izreji; ti starišem in učiteljem njihovo itak težko dolžnost še težavnišo delajo in dober uspeh krščanske izreje zopet vničujejo. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Gos, njena odgoja, reja in pitanje.

II. Mlade goske zahtevajo veliko skrb in postrežbe v prvi mladosti sicer ne rastejo dobro. Prvi čas se morajo bolj na toplem v zakurjeni